

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1198/2559

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) โจทก์ บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทยเจ้าหน้าที่นายกำธร โอวาทพารพพรจำเลย
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 745, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 96, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 104, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 94, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 107, ป.พ.พ. มาตรา 686

ย่อ / หลักกฎหมาย

เจ้าหนี้อยู่ในฐานะเป็นเจ้าหนี้มีประกันของลูกหนี้โดยเป็นผู้มีสิทธิเหนือที่ดินโฉนดเลขที่ 74181, 58539 และ 58540 ตำบลโคกสูง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ของลูกหนี้ในทางจำนอง แม้จะได้ความว่าหนี้ประธานของเจ้าหนี้ขาดอายุความแล้ว แต่เจ้าหนี้ยังคงมีสิทธิที่จะบังคับชำระหนี้ในฐานะผู้รับจำนอง ตาม ป.พ.พ. มาตรา 745 จาการาคาทรัพย์จำนองของลูกหนี้ภายในวงเงินจำนอง แต่จะบังคับเอาดอกเบี้ยที่ค้างชำระย้อนหลังนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดเกินกว่า 5 ปีไม่ได้ ตามมาตรา 193/27 ประกอบมาตรา 745 การที่เจ้าหนี้ขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินการยึดทรัพย์จำนองออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ เท่ากับว่าเจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ตามบุริมสิทธิจำนองในลำดับสองจากการขายทอดตลาดทรัพย์จำนองจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เมื่อปรากฏว่าธนาคาร ก. เป็นเจ้าหนี้ผู้รับจำนองลำดับหนึ่งและเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ธ. 2770/2548 ของศาลแพ่ง ซึ่งพิพากษาให้ลูกหนี้ชำระหนี้จำนองลำดับหนึ่งโดยเจ้าหนี้ผู้รับจำนองลำดับหนึ่งได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีนี้ในฐานะเจ้าหนี้มีประกันตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 96 (3) ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ปฏิบัติตามคำสั่งกรมบังคับคดีที่ 81/2554 โดยแจ้งให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินการบังคับคดีแพ่งต่อไปและให้ผู้รับจำนองลำดับหนึ่งได้รับชำระหนี้บุริมสิทธิการขายทอดตลาดทรัพย์จำนองในคดีดังกล่าวก่อนเจ้าหนี้อื่น แล้วส่งเงินส่วนที่เหลือจากการชำระหนี้แก่ผู้รับจำนองลำดับหนึ่งเข้ามาในคดีล้มละลาย ดังนั้นถือว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้ปฏิบัติการแทนตามนัยมาตรา 6 นิยาม "เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์" และมาตรา 112 อันเป็นการขายทอดตลาดในคดีล้มละลาย

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ (จำเลย) เด็ดขาดเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2552 เจ้าหนี้เป็นเจ้าหนี้รายที่ 2 ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในมูลหนี้คำประกันและหนี้เบิกเงินเกินบัญชี เป็นเงิน 16,242,197.88 บาท จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้ในฐานะเจ้าหนี้มีประกัน ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 96 (3) เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นัดตรวจคำขอรับชำระหนี้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 104 แล้ว ไม่มีผู้ใดโต้แย้งคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้รายนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สอบสวนแล้วมีความเห็นว่า ลูกหนี้ทำสัญญาคำประกันหนี้เบิกเงินเกินบัญชีที่บริษัทชุมชนทรัพย์นานาชาติ จำกัด ลูกหนี้ชั้นต้น มีต่อธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน) เจ้าหนี้เดิมซึ่งเจ้าหนี้รับโอนหนี้มาตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ.2544 เมื่อสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีอันเป็นสัญญาบัญชีเดินสะพัด มีการเดินสะพัดทางบัญชีกัน

ครั้งสุดท้ายในวันที่ 30 เมษายน 2540 สิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้จึงเกิดขึ้นนับแต่นั้นเมื่อลูกหนี้ทำสัญญาค้ำประกันหนี้ดังกล่าวโดยยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม จึงต้องถือว่าวันที่ 30 เมษายน 2540 อันเป็นวันที่ลูกหนี้ขึ้นต้นผิดนัด เป็นวันที่เจ้าหนี้ชอบที่จะเรียกให้ลูกหนี้ในฐานะผู้ค้ำประกันชำระหนี้ได้แต่นั้น เมื่อสัญญาบัญชีเดินสะพัด กฎหมายมิได้บัญญัติเรื่องอายุความไว้โดยเฉพาะ จึงมีกำหนดอายุความ 10 ปี เจ้าหนี้จึงอาจใช้สิทธิเรียกร้องตามสัญญาดังกล่าวได้ถึงวันที่ 30 เมษายน 2550 การที่เจ้าหนี้นำมูลหนี้ค้ำประกันหนี้เบิกเงินเกินบัญชีมายื่นคำขอรับชำระหนี้เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2553 แต่เนื่องจากคดีนี้ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2552 จึงถือว่าเจ้าหนี้ได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในวันพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดคือวันที่ 21 ธันวาคม 2552 ล่วงเลยกำหนดอายุความ 10 ปี นับแต่วันที่อาจบังคับสิทธิเรียกร้องนั้นได้เป็นต้นไป หนี้ของเจ้าหนี้จึงขาดอายุความ อันเป็นหนี้ที่ต้องห้ามมิให้ขอรับชำระหนี้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 94 (1) จึงเห็นควรให้ยกคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้รายนี้เสียทั้งสิ้นตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 107 (1) ทั้งนี้ ไม่กระทบสิทธิของเจ้าหนี้ในการที่จะบังคับจำนองลำดับสอง (บางส่วน) ในที่ดินโฉนดเลขที่ 74181, 58539 และ 58540 ตำบลโคกสูง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา อันเป็นหลักประกันต่อไป ศาลล้มละลายกลาง มีคำสั่งให้ยกคำขอรับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ตามความเห็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าหนี้อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติโดยคู่ความมิได้ อุทธรณ์โต้แย้งว่า ลูกหนี้เป็นหนี้เจ้าหนี้ตามที่ได้รับโอนสิทธิเรียกร้องมาจากธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เจ้าหนี้เดิม ในมูลหนี้ค้ำประกันหนี้เบิกเงินเกินบัญชีโดยเมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2537 บริษัทหุมททรัพย์นานา จำกัด ลูกหนี้ขึ้นต้นได้ทำสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีกับเจ้าหนี้เดิมจำนวนเงินไม่เกิน 3,800,000 บาท ในวันดังกล่าวลูกหนี้ทำสัญญาค้ำประกันหนี้เบิกเงินเกินบัญชีโดยยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วมในวงเงินจำนวน 3,800,000 บาท และในวันเดียวกันนั้นเอง ลูกหนี้ได้จดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 74181, 58539 และ 58540 ตำบลโคกสูง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เป็นประกันลำดับสอง ตามสัญญาเบิกเงินเกินบัญชี สัญญาค้ำประกันเบิกเงินเกินบัญชีหนังสือสัญญาจำนองที่ดินเป็นประกันลำดับสองพร้อมข้อตกลงต่อท้ายสัญญาจำนองเป็นประกัน ลำดับสอง และสำเนาโฉนดที่ดิน ต่อมาเจ้าหนี้เดิมได้โอนสิทธิการรับจำนองในทรัพย์จำนองให้แก่เจ้าหนี้ โดยเจ้าหนี้รับโอนสิทธิการรับจำนองในที่ดินโฉนดเลขที่ 74181 ตำบลโคกสูง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา วงเงินจำนวน 765,332.59 บาท ให้ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 13.75 ต่อปี เป็นประกันลำดับสอง และที่ดินโฉนดเลขที่ 58539 และ 58540 ตำบลโคกสูง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา วงเงินจำนวน 2,004,442.49 บาท ให้ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 13.75 ต่อปี เป็นประกันลำดับสอง หลังจากทำสัญญา ลูกหนี้ขึ้นต้นกับเจ้าหนี้เดิมได้เดินสะพัดทางบัญชีกันเรื่อยมา จนกระทั่งมีการเดินสะพัดทางบัญชีกันครั้งสุดท้ายในวันที่ 30 เมษายน 2540 สิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้ตามสัญญาจึงเกิดขึ้นนับแต่นั้น เมื่อลูกหนี้ทำสัญญาค้ำประกันหนี้ดังกล่าวโดยยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม จึงต้องถือว่าวันที่ 30 เมษายน 2540 อันเป็นวันที่ลูกหนี้ขึ้นต้นผิดนัด เป็นวันที่เจ้าหนี้ชอบที่จะเรียกให้ลูกหนี้ขึ้นต้นและลูกหนี้ในฐานะผู้ค้ำประกันชำระหนี้ได้แต่นั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 686 เมื่อสัญญาบัญชีเดินสะพัด กฎหมายมิได้บัญญัติเรื่องอายุความไว้โดยเฉพาะ จึงมีกำหนดอายุความ 10 ปีตามมาตรา 193/30 เจ้าหนี้จึงอาจใช้สิทธิเรียกร้องได้ถึงวันที่ 30 เมษายน 2550 ต่อมาเมื่อศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดในวันที่ 21 ธันวาคม 2552 เจ้าหนี้นำมูลหนี้ค้ำประกันหนี้เบิกเงินเกินบัญชีมา

ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในฐานะเจ้าหนี้มีประกันเหนือที่ดินโฉนดเลขที่ 74181, 58539 และ 58540 ตำบลโคกสูง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ของลูกหนี้ ในทางจำนองลำดับสองตาม พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 96 (3) จากกองทรัพย์สินของลูกหนี้เป็นเงินจำนวน 16,242,197.88 บาท ในวันที่ 16 สิงหาคม 2553 อันล่วงเลยกำหนดอายุความ 10 ปี นับแต่วันที่ เจ้าหนี้อาจบังคับสิทธิเรียกร้องนั้นได้เป็นต้นไปหนี้ประธานของเจ้าหนี้จึงขาดอายุความ ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของเจ้าหนี้มีเพียงว่า การที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งตามความเห็นของ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โดยเกลี้ยให้เจ้าหนี้ไปใช้สิทธิบังคับจำนองเอาแก่ทรัพย์หลักประกันในทาง แพงเองต่างหาก ชอบหรือไม่ เห็นว่า คดีนี้เจ้าหนี้อยู่ในฐานะเป็นเจ้าหนี้มีประกันของลูกหนี้โดยเป็นผู้มีสิทธิเหนือทรัพย์สินที่ดินโฉนดเลขที่ 74181, 58539 และ 58540 ตำบลโคกสูง อำเภอเมือง นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ของลูกหนี้ในทางจำนอง แม้ข้อเท็จจริงจะได้ความว่าหนี้ประธาน ของเจ้าหนี้ขาดอายุความแล้วก็ตาม แต่เจ้าหนี้ก็ยังคงมีสิทธิที่จะบังคับชำระหนี้ในฐานะผู้รับจำนอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 745 จากราคาทรัพย์จำนองของลูกหนี้ภายในวงเงิน จำนอง แต่จะบังคับเอาดอกเบี้ยที่ค้างชำระย้อนหลังนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้ เด็ดขาดเกินกว่า 5 ปีไม่ได้ ตามมาตรา 193/27 ประกอบมาตรา 745 เช่นนี้ การที่เจ้าหนี้ขอให้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ดำเนินการยึดทรัพย์จำนองออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่ เจ้าหนี้ เท่ากับว่าเจ้าหนี้ขอรับชำระหนี้ตามบุริมสิทธิจำนองในลำดับสองจากการขายทอดตลาด ทรัพย์จำนองจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ทางสอบสวนปรากฏว่าธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เป็นเจ้าหนี้ผู้รับจำนองลำดับหนึ่ง และเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ธ.2770/2548 ของศาลแพ่ง ซึ่งพิพากษาให้ลูกหนี้ชำระหนี้จำนองลำดับหนึ่งโดยเจ้าหนี้ผู้รับจำนอง ลำดับหนึ่งได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีนี้ในฐานะเจ้าหนี้มีประกันตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 96 (3) ซึ่งเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ปฏิบัติตามคำสั่งกรมบังคับคดีที่ 81/2554 โดยแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีแพ่งต่อไป และให้ผู้รับจำนองลำดับหนึ่งได้รับ ชำระหนี้บุริมสิทธิการขายทอดตลาดทรัพย์จำนองในคดีดังกล่าวก่อนเจ้าหนี้อื่น แล้วส่งเงิน ส่วนที่เหลือจากการชำระหนี้แก่ผู้รับจำนองลำดับหนึ่งเข้ามาในคดีล้มละลาย ดังนี้ ถือว่า เจ้าพนักงานบังคับคดีได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ให้ปฏิบัติการแทนตามนัย มาตรา 6 นิยาม "เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์" และมาตรา 112 อันเป็นการขายทอดตลาดในคดี ล้มละลาย จึงสมควรแก้ไขวิธีการรับเงินของเจ้าหนี้ให้ถูกต้อง ที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งตาม ความเห็นของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทำนองว่าให้เจ้าหนี้ไปดำเนินการบังคับเอาแก่ทรัพย์จำนอง ในคดีแพ่งเองต่างหากนั้น ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา อุทธรณ์ของเจ้าหนี้ฟังขึ้น พิจารณาแก้ เป็นว่า ให้จ่ายเงินแก่เจ้าหนี้ในฐานะผู้รับจำนองในลำดับสองเมื่อเหลือชำระหนี้แก่ผู้รับจำนองใน ลำดับหนึ่งจากการขายทอดตลาดที่ดินโฉนดเลขที่ 74181 ตำบลโคกสูง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พร้อมสิ่งปลูกสร้างวงเงินจำนองในลำดับสอง 765,332.59 บาท กับดอกเบี้ย อัตราร้อยละ 13.75 ต่อปี ที่ค้างชำระเป็นเวลา 5 ปี นับแต่วันพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดย้อนขึ้นไป และ ที่ดินโฉนดเลขที่ 58539 และ 58540 ตำบลโคกสูง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พร้อมสิ่งปลูกสร้างวงเงินจำนองในลำดับสอง 2,004,442.49 บาท กับดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 13.75 ต่อปี ที่ค้างชำระเป็นเวลา 5 ปี นับแต่วันพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดย้อนขึ้นไป แต่ทั้งนี้ไม่เกินจำนวนที่ เจ้าหนี้มีคำขอ ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นนี้ให้เป็นพับ นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำสั่งของ ศาลล้มละลายกลาง

องค์คณะ

ชัยยุทธ ศรีจำนงค์ · ทศนีย์ จั่นสัจญชัย ธรรมเกณท์ · ปิยะกุล บุญเพิ่ม

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1198/2559>